

וַיֵּשׁ מִהֶן מִבְּתֵי הָאֵב שֶׁקִּבְּעוּ עֲצָמָן לְעוֹלָם כלומר, היו בתי אב שידעו באיזו שבת בשנה הם משרתים כי כך קבעו לעצמם. **מִשְׁמֹר שֶׁהָיָה** שהתחיל בַּשַּׁבָּת, הָיָה בַּשַּׁבָּת לְעוֹלָם. משמור שהתחיל בַּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, הָיָה בַּמוֹצָאֵי שַׁבָּת לְעוֹלָם. וַיֵּשׁ מִהֶן שֶׁהָיוּ מְגִרִילִין עַל כָּל מִשְׁמֹר וּמִשְׁמֹר כִּךְ הָיָה הַגִּירָסָה. כלומר, לא היה להם זמן קבוע אלא בכל פעם היו מגרילים וַיֵּשׁ מִהֶן שֶׁהָיוּ מְגִרִילִין עַל כָּל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ. וַיֵּשׁ שֶׁהָיוּ מְגִרִילִים עַל כָּל שְׁמִיטָה, כלומר, שהיו משרתים שבוע אחד בשמיטה.

ר' הוּה מְמַנֵּי תְרִין מִינוּיִן רבי היה ממנה שני חכמים להיות ראש אין הוון פִּדְיֵי הָיוּ מִתְקִימִין וְאִין לֹא הוון מִסְתַּלְקִין מִי שֶׁהִצְלִיחַ נִשְׁאָר וּמִי שֶׁלֹּא הִצְלִיחַ לֹא נִשְׁאָר וְהוּחַלֵּף בְּאַחַר מִדְרָמָה פְּקִיד לְבָרִיָּה אָמַר לֹא תַעֲבִיד בֶּן אֶלֶּא מִנִּי כּוֹלְהוֹן פְּהֵדָא לִפְנֵי שְׁנַפְטָר לְעוֹלְמוֹ צִוְּהָ אֶת בְּנוֹ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כִּךְ אִלֵּא יִמְנָה אַחֲרָי לְכָל יָמָיו וּמִנִּי לְרַבִּי וּמִינָה אֶת רַבִּי חָמִי בְּרַ חֲנִינָה בְּרֵאשָׁה הוּא הִיָּה הֶרֶאשׁוֹן. וְלָמָּה לֹא מְנִיתִיָּה הוּא? וּמִדּוּעַ רַבִּי לֹא מִינָה אוֹתוֹ בַּעֲצָמוֹ? אָמַר רַבִּי דְרוּסָה בְּגִין דְּצוּחִין עָלוּי בְּצִיפּוֹרִין צִיפּוֹרָאִי כִי הוּא גְדֹל בְּצִיפּוֹרִי, וְאַנְשֵׁי צִיפּוֹרִי שֶׁהִכִּירוּ אוֹתוֹ בִּילְדוֹתוֹ הִתְנַגְּדוּ שִׁיהִיָּה רֵאשׁ יִשִּׁיבָה. וְשׁוֹאֵל וּבְגִין צוּחָה עֲבָדִין? בְּתַמְיָה! וּמִפְּנֵי שֶׁאֲנָשִׁים צוּעִקִים נִמְנָע רַבִּי מִלְּמַנּוֹתוֹ וְעוֹנָה אָמַר רַבִּי לַעֲזֹר בִּי רַבִּי יוֹסֵה, עַל שֶׁהוֹשִׁיבוּ טַעַם בְּרַבִּים לִפִּי שֶׁר"ח הִשִּׁיב עַל דְּבָרֵי רַבִּי בְּרַכִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּרְאָה בְּסוּמָךְ. רַבִּי הוּה יִתִּיב מִתְנִי' רַבִּי הִיָּה יוֹשֵׁב וְהִיָּה שׁוֹנָה הַפְּסוֹק (יחזקאל ז) וּפְלִטָּו פְּלִיטִיהֶם (שם) וְהָיוּ אֵל הַהָרִים פִּיּוּנֵי הַגְּאֻיּוֹת פֶּלֶם הַמוֹת. אָמַר לִיָּה אִמֵּר ר"ח הוּמוֹת כְּלוֹמַר, ר"ח תִּיקֵן אֶת רַבִּי אָמַר לִיָּה, הֵן קְרִיתָה? שָׁאֵלוּ רַבִּי, הֵיכֵן לִמְדַת מִקְרָא? אָמַר לִיָּה קֶדֶם לִפְנֵי רַב הַמְּנוּנָא דְבָבֵל. אָמַר לִיָּה, כִּד תִּיחַוֹת לְתַמָּן אָמוֹר לִיָּה דְּמִנִּיתָה חֲפִים אִמֵּר לוֹ רַבִּי, כִּשְׁתַּגִּיעַ אֵלָיו אִמּוֹר לוֹ שִׁימְנָה אוֹתָךְ לַחֲכָם. וַיֵּדַע וּכְשֶׁשָּׁמַע זֹאת יָדַע ר"ח דִּלָּא מִיתְמַנִּי בְיוֹמָי שְׁכַל עוֹד רַבִּי חֵי לֹא יִמְנָה אוֹתוֹ. מִן דְּרָמָה בְּעָא בְּרִיָּה מִמְּנִיתִיָּה וְלֹא קִבִּיל עָלֶיהָ מִמֶּתְמַנִּיָּא לֵאחֲרַי שְׂרַבִּי מֵת רַצָּה בְּנוֹ לִמְנוּתוֹ, וְלֹא קִיבֵל עָלָיו אֶת הַמִּינוֹי אָמַר, לִיָּת אֲנָא מְקַבֵּל עָלֵן מִתְמַנִּיָּא עַד זְמַן דְּתַמְנִי רַבִּי פֶּס דְּרוּמָא קָמִי אִמֵּר, אִין אֲנִי מְקַבֵּל עַל עֲצָמֵי אֶת הַמִּינוֹי אִלֵּא אִם תִּמְנָה תַחֲלִילָה אֶת רַבִּי פֶּס מִהֲדָרוֹם. וְהוּה תַמָּן חַד סָב אָמַר וְהִיָּה שֶׁם זָקֵן אַחַד וְאִמֵּר אִין חֲנִינָה קְרָמִי, אֲנָא תִינִין. אִין רַבִּי פֶּס דְּרוּמִיָּא קְרָמִי, אֲנָא תִינִין אִם ר"ח יִתְמַנָּה תַחֲלִילָה אֲנִי אֵהִיָּה הַשְּׁנִי, וְאִם רַבִּי פֶּס יִתְמַנָּה תַחֲלִילָה, אֲנִי אֵהִיָּה הַשְּׁנִי. וְקִבִּיל עָלָיו ר'

חֲנִינָא מִיתְמַנִּיָּא תַלְתָּאי ור"ח קִיבֵל עַל עֲצָמוֹ לִהְיוֹת שְׁלִישִׁי. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, זְכִית מֵאַרְכָּה יוֹמִין זְכִיתִי לֵאֲרִיכוֹת יָמִים, וְאִינִי יוֹדַע אִין בְּגִין הָדָא מִילְתָּא אִם מִפְּנֵי הַדְּבָר הַזֶּה, שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ מִהַשְׁמִים יָמִים לַחַיּוֹת אַחֲרַי ר' פֶּס וְאַחֲרַי הִזְקֵן מִהֲדָרוֹם לִיָּת אֲנָא יָדַע אִין בְּגִין וְאִינִי יוֹדַע אוֹלֵי מִפְּנֵי דְהָיוּיָת סָלִיק מִן טִיפּוֹרִיָּה לְצִיפּוֹרִין וְהָיוּנָא עָקִים אִיסְרָטִין מִיעוֹל מִישְׁאוֹל בְּשַׁלְמִיָּה דְר' שְׁמַעוֹן בֶּן חַלְפִּיתָא בְּעִין תִּינָה כְּשֶׁהִיָּיתִי עוֹלָה מִטְּבִרְיָה לְצִיפּוֹרִי הִיָּיתִי מֵאַרְיָךְ אֶת הַדֶּרֶךְ לְשֹׁאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ שֶׁל ר"ש בֶּן חַלְפָּתָא לִיָּת אֲנָא יָדַע אִין אֲנִי יוֹדַע מֵאִיזָה טַעַם הָאֲרַכְתִּי יָמִים.

שְׁמוּאֵל וְאִילִין דְּבֵית שִׁילָא הוון שְׁאֵלִין בְּשַׁלְמִיָּה דְנִשְׁנִיא בְּכָל יוֹם שְׁמוּאֵל וְאֵלָה מְבִית שִׁילָא הָיוּ שׁוֹאֲלִים בְּשִׁלּוֹם הַנְּשִׂא בְּכָל יוֹם וְהוון אִילִין דְּבֵית שִׁילָא עָלִין קְדָמִיָּה וְיִתְבִּין קְדָמִיָּה וְהָיוּ נִכְנָסִים תַּחֲלִילָה וְיוֹשְׁבִים תַּחֲלִילָה פִּלְגוֹן עֵיקָר לְשְׁמוּאֵל וְאִיִּיתִיבּוֹנִיָּה קְדָמִיָּי הַחֲלִיטוֹ לַחֲלוֹק כְּבוֹד לְשְׁמוּאֵל שִׁיהִיָּה הוּא תַחֲלִילָה עָאֵל רַב לְתַמָּן וּפְלַג לִיָּה שְׁמוּאֵל אִיקָר וְאוֹתִיבּוֹנִיָּה קְדָמִיָּי נִכְנָס רַב, וְשְׁמוּאֵל חֲלַק לוֹ כְּבוֹד לִהְיוֹת תַּחֲלִילָה אִמְרִין אִילִין דְּבֵית שִׁילָא, אֲנִן תִּינִינִין אֲנִן אֲנוֹ הַסְכַּמְנוּ לִהְיוֹת שְׁנִיִּים, וְאִם שְׁמוּאֵל רוּצָה לַחֲלוֹק כְּבוֹד לְרַב, שִׁיהִיָּה שְׁלִישִׁי. וְקִבֵּל עָלָיו שְׁמוּאֵל מִיתֵב תַּלִּיתָא וְשְׁמוּאֵל קִבֵּל עַל עֲצָמוֹ לִהְיוֹת שְׁלִישִׁי.

שְׁלֹשָׁה סְפָרִים מְצָאוּ בַּעֲזָרָה. סֵפֶר מַעוֹנֵי, וְסֵפֶר זַעֲטוּטִי, וְסֵפֶר הָיָא. בְּאַחַד מְצָאוּ כְּתוּב מַעוֹן אֱלֹהֵי קְדָם. וּבִשְׁנַיִם כְּתִיב (דְּבָרִים לט) מַעֲנֵה אֱלֹהֵי קְדָם. וְקִיִּימוּ שְׁנַיִם אֶת הַשְּׁנִי וּבִיטְלוּ אַחַד אֶת הֶרֶאשׁוֹן. בְּאַחַד מְצָאוּ כְּתוּב וַיִּשְׁלַח אֶת זַעֲטוּטִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבִשְׁנַיִם כְּתוּב (שְׁמוֹת כד) וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְקִיִּימוּ שְׁנַיִם וּבִיטְלוּ אַחַד. בְּאַחַד מְצָאוּ כְּתוּב תִּשַׁע הָיָא. וּבִשְׁנַיִם כְּתִיב אַחַד עָשָׂר הָיָא. וְקִיִּימוּ שְׁנַיִם וּבִיטְלוּ אַחַד. אָמַר רַבִּי לִוִּי, מְגִילַת יוֹחֲסִין מְצָאוּ בִירוּשָׁלַם וְכְתוּב בָּהּ הֵלֵל מִן דְּדוֹד בֶּן יִצְחָק מִן דְּאֶסְפָּה בֶּן צִיצִית הַכֹּסֶת מִן דְּאֶבְנָר בֶּן קוֹבִיטִין מִן דְּאֶחָאב בֶּן כִּלְבָּא שָׁבוּעַ מִן דְּכָלָב רַבִּי יִנְיִי מִן דְּעָלִי מִן יְהוּד מִן צִיפּוֹרִין. רַבִּי חֲיִיָּה רַבָּה הַגְּדוֹל מְבַנֵּי שְׁפָטִיָּה בֶּן אֲבִיטֵל. רַבִּי יוֹסִי בִי רַבִּי חַלְפָּתָא מְבַנֵּי יוֹנָדָב בֶּן רַכְב. רַבִּי נַחֲמִיָּה מִן נַחֲמִיָּה הַתִּרְשָׁתָא.

תַּנִּי סֶדֶר הַסֵּב הַסֵּדֶר שֶׁהָיוּ מְסִיבִים לְסַעֲדָה בְּזִמָּן שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי מִיטוֹת, הַגְּדוֹל שֶׁבָּהֶן עוֹלָה מִיִּסֵּב בְּרֵאשׁ הַעֲלִיזוֹנָה, וְהַשְּׁנִי לוֹ לְמִטָּה מִמֶּנּוּ. בְּזִמָּן שֶׁהָיוּ שְׁלֹשׁ מִיטוֹת, הַגְּדוֹל שֶׁבָּהֶן עוֹלָה וּמִיִּסֵּב בְּרֵאשׁ הָאֶמְצָעִית, וְהַשְּׁנִי לוֹ לְמַעֲלָה, וְהַשְּׁלִישִׁי לוֹ לְמִטָּה הַיְּמָנָה. וְכֵן מְסִדְרִין וְהוֹלְכִין. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַב רַב יִצְחָק

עיונים

שְׁעוֹרִים וּפְרוּסָה שֶׁל חֲטִים מְנִיחַ שְׁלִימָה בְּתוֹךְ פְּרוּסָה וּבִרְצַע מִשְׁתִּיחֵן כִּדִּי שִׁיבְצַע מַחֲטִים וּמִשְׁלִימָה, בְּשַׁבְּתוֹת וּבִיָּמִים טוֹבִים חַיִּיב לְבַצוֹעַ עַל שְׁתֵּי כִכְרוֹת נוֹטֵל שְׁתֵּיהֶן בִּידוֹ וּבִרְצַע אַחַת מִזֶּן:

הַלְכָּה ה': הַבִּרְצַע נוֹתֵן פְּרוּסָה לִפְנֵי כָּל אַחַד וְאַחַד, וְהָאֲחֵר נוֹטֵל בִּידוֹ, וְאִין הַבִּרְצַע נוֹתֵן בִּיד הָאוֹכֵל אִלֵּא אִם כֵּן הִיָּה אֲבֵל, וְהַבִּרְצַע הוּא פּוֹשֵׁט יָדָיו תַּחֲלָה וְאוֹכֵל, וְאִין הַמְּסוּבִין רִשְׁאִין לְטַעוֹם עַד שִׁיטְעוּם הַמְּבָרֵךְ, וְאִין הַבִּרְצַע רִשְׁאִי לְטַעוֹם עַד שִׁיכֻלָּה אִמֵּן מִפִּי רֹב הַמְּסוּבִין, וְאִם רַצָּה הַבִּרְצַע לַחֲלוֹק כְּבוֹד לְרַבּוֹ אוֹ לְמִי שֶׁהוּא גְדוֹל מִמֶּנּוּ בַּחֲכָמָה וְיִנְחָנוּ לְפִשְׁטוֹ יָדוֹ קוֹדֵם לוֹ הִרְשׁוֹת בִּידוֹ:

הַלְכָּה ו': שְׁנַיִם מִמְּתִינִין זֶה לָזֶה בַּקַּעֲרָה שְׁלֹשָׁה אִין מִמְּתִינִין, גִּמְרוּ מִזֶּן שְׁנַיִם הַשְּׁלִישִׁי מִפְּסִיק עִמָּהֶן, גִּמְרַי אַחַד מִזֶּן הַשְּׁנַיִם אִין מִפְּסִיקֵן לוֹ אִלֵּא אוֹכֵלִין וְהוֹלְכִין עַד שְׁגוּמְרִין, אִין מִשְׁחִיחַן בְּסַעֲדָה כִּדִּי יִבָּא לִידֵי סַכְנָה, וּמִפְּנֵי זֶה אִם בָּא לָהֶם יִין בְּתוֹךְ הַמְּזוֹן כָּל אַחַד וְאַחַד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ, שֶׁאִם בִּיָּךְ אַחַד וְעוֹנָה הָעוֹנָה אִמֵּן בְּשַׁעַת הַבְּלִיעָה יִבָּא לִידֵי סַכְנָה, וְאִין מִסְתַּכְלִין בְּפָנֵי הָאוֹכֵל וְלֹא לִמְנוֹתוֹ שֶׁלֹּא לְבִיִּישׁוֹ:

אַחַד מִיָּמוֹת הַשַּׁבָּת, וְהָאֲחֵר בְּיוֹם שֶׁל אַחֲרָיו, וְהָאֲחֵר בְּיוֹם שֶׁל אַחֲרָיו, וְלִכָּל בֵּית אֲבִי וְאֵב רֵאשׁ אַחַד מִמְּוֵנָה עָלָיו:

תַּנִּי סֶדֶר הַסֵּב רַמְבַּ"ם הִלְכוֹת בְּרִכּוֹת פֶּרֶק ז' הִלְכָּה א': מִנְהֻגוֹת רְבוֹת נִהְגוּ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּסַעֲדָה וּכְוֹלֵן דֶּרֶךְ אֲרִיךְ, וְאֵלּוּ הָיוּ: כְּשֶׁנִּכְנָסִין לְסַעֲדָה הַגְּדוֹל שֶׁבְּכּוֹלֵן נוֹטֵל אֶת יָדָיו תַּחֲלָה, וְאַחֲ"כַּ נִכְנָסִין וְיוֹשְׁבִין מְסוּבִין, וְהַגְּדוֹל מִיִּסֵּב בְּרֵאשׁ וְשֵׁנִי לוֹ לְמִטָּה הַיְּמָנָה, הָיוּ שְׁלֹשָׁה מִטּוֹת גְּדוֹל מִיִּסֵּב בְּרֵאשׁ וְשֵׁנִי לוֹ לְמַעֲלָה הַיְּמָנָה וְשְׁלִישִׁי לוֹ לְמִטָּה הַיְּמָנָה:

הַלְכָּה ב': בַּעַל הַבֵּית מְבָרֵךְ הַמוֹצֵיא וּמְשַׁלֵּים הַבְּרַכָּה וְאַחֲ"כַּ בִּרְצַע, וְהָאוֹרַח מְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמְּזוֹן כִּדִּי שִׁיבְרֵךְ לְבַעַל הַבֵּית, וְאִם הָיוּ כּוֹלֵן בַּעֲלֵי הַבֵּית הַגְּדוֹל שֶׁבָּהֶן בִּרְצַע וְהוּא מְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמְּזוֹן:

הַלְכָּה ג': אִין הַבִּרְצַע רִשְׁאִי לְבַצוֹעַ עַד שִׁיבִיאוּ מִלַּח אוֹ לִפְתֹּן לִפְנֵי כָּל אַחַד וְאַחַד אִלֵּא אִם כֵּן נִתְכוּנוּ לְאֹכֹל פֶּת הַרְבֵּה, וְאִינוּ בִּרְצַע לֹא פְרוּסָה קִטְנָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִרְאָה כְּצֵר עֵין וְלֹא פְרוּסָה גְדוֹלָה יוֹתֵר מִכְּבִיצָה מִפְּנֵי שֶׁנֶּרְאָה כְּרַעֲבָתָן, וּבְשַׁבָּת יֵשׁ לוֹ לְבַצוֹעַ פְּרוּסָה גְדוֹלָה, וְאִינוּ בִּרְצַע אִלֵּא מִמָּקוֹם שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל יָפָה יָפָה: הַלְכָּה ד': מִצּוּהָ מִן הַמּוּבָחַר לְבַצוֹעַ כְּכַר שְׁלִימָה, אִם הִיתָה שֶׁם שְׁלִימָה שֶׁל